

EU-TAIEX

amf ALBANIA

Sistemi i Pensioneve në Shqipëri

Mbrojmë Konsumatorin
Promovojmë tregjet
Zbatojmë ligjin

Tiranë, 9 Shkurt , 2009

Folës:

Z. Jiri Kral, *Drejtor i Përgjithshëm*
Departamenti i Politikave Sociale dhe Familjare, MPÇS,
Republika Çeke

Eksperienca Çeke me Pensionet Private

Dr. Slawomir Solarz, *Këshilltar në Departamentin e*
Mbikëqyrjes së Fondeve të Pensioneve, FSA e Polonisë
Ndërtimi i sistemit të pensioneve me disa kolona në një vend me treg në

Poloni. Eksperienca e Polonisë nën kënvështrimin e kushteve të
qytetrisë.

Eniko Tali, *Zëvendës Sekretar i Përgjithshëm për*
Financat dhe Politikën Fiskale, Ministria Financave
Estoni.

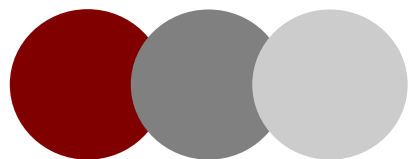
Skemat e Fondeve të pensioneve: Eksperienca e Reformës Estoneze.

Dr. Slawomir Solarz

Fushata e ndërgjegjësimit të publikut si një element i reformës së
Pensioneve.

Z. Guillaume Filhon, *Drejtor i Kabinetit, CNAV, Francë*
Qeverisja e skemave të pensioneve në Francë

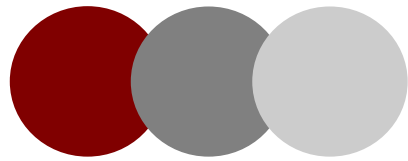
Tiranë, 9 Shkurt, 2009

Mbrojmë Konsumatorin

Promovojmë tregjet

Zbatojmë ligjin

Mbrojmë Konsumatorin
Promovojmë tregjet
Zbatojmë ligjin

Sistemi i Pensioneve në Shqipëri

draft/Ligji për Fondet Private të Pensioneve Vullnetare

Tiranë, 9 Shkurt, 2009

Elemente të sistemit të Pensioneve në Shqipëri

➤ **(kolona 1) Moshë e pensionit të sigurt:**

- sistemi PAYG (pay as you go),
- i detyrueshëm,
- manaxhimi publik (Instituti i Sigurimeve Shoqërore),
- përfitimi i përcaktuar,
- Ligji nr. 7703, datë 11.05.1993 “Mbi Sigurimet Shoqërore”,
- Vendosja e... % mbi mesataren e të ardhurave mujore.
- Skema e Pensioneve suplementare (disa prej tyre jo të bazuara tek kontributet p. sh për personelin ushtarak etj)

➤ **(kolona e 3) – Vullnetare**, manaxhim **privat**, plotësisht të financuara, kontribut i përcaktuar, skema individuale dhe profesionale. Ligji nr. 7943, datë 01.06.1995 “Për pensionet suplementare dhe institutet e pensioneve private”.

Proçesi i reformës së sistemit të pensioneve në Shqipëri

- Grupi i punës me të gjithë aktorët kryesorë (përfshirë BB) për reformimin e kolonës së **1-rë** dhe prezantimin e kolonës së **2-të**
- Propozimet për draftin e reformës dhe vlerësimi i alternativave
- Vendime që duhet të merren:
 - Çfarë duhet reformuar tek sistemi aktual PAYG (formula pensioneve, norma e kontributit, politika e indeksimit, evazioni, zona urbane - rurale etj).
 - Data e reformave (si për kolonën e 1 dhe për prezantimin e kolonës së 2)
 - Mosha e hyrjes për pjesëmarrësit në kolonën e 2 & Ndarja e Kontributeve ndërmjet dy kolonave
 - Alternativa për normën fikse të pensionit, Kostot e tranzicionit.
- AMF, me asistencën e BB, po punon për ligjin e kolonës së 3.

Struktura e draft-Ligjit për Pensionet Private Vullnetare

Masat e përgjithshme dhe qëllimi

Fondi i pensioneve

Kompania manaxhuese

Depozitari

Skema e pensioneve profesionale

Agjentët

Investimet e fondeve të pensioneve

Marketingu i fondeve të pensioneve

Tarifat

Mbikëqyrja

Mbikëqyrja off-site dhe inspektimet on-site

Masat paraprake dhe korigjuese

Taksimi

Parandalimi i Pastrimit të parave

Gjobat dhe shkeljet kriminale

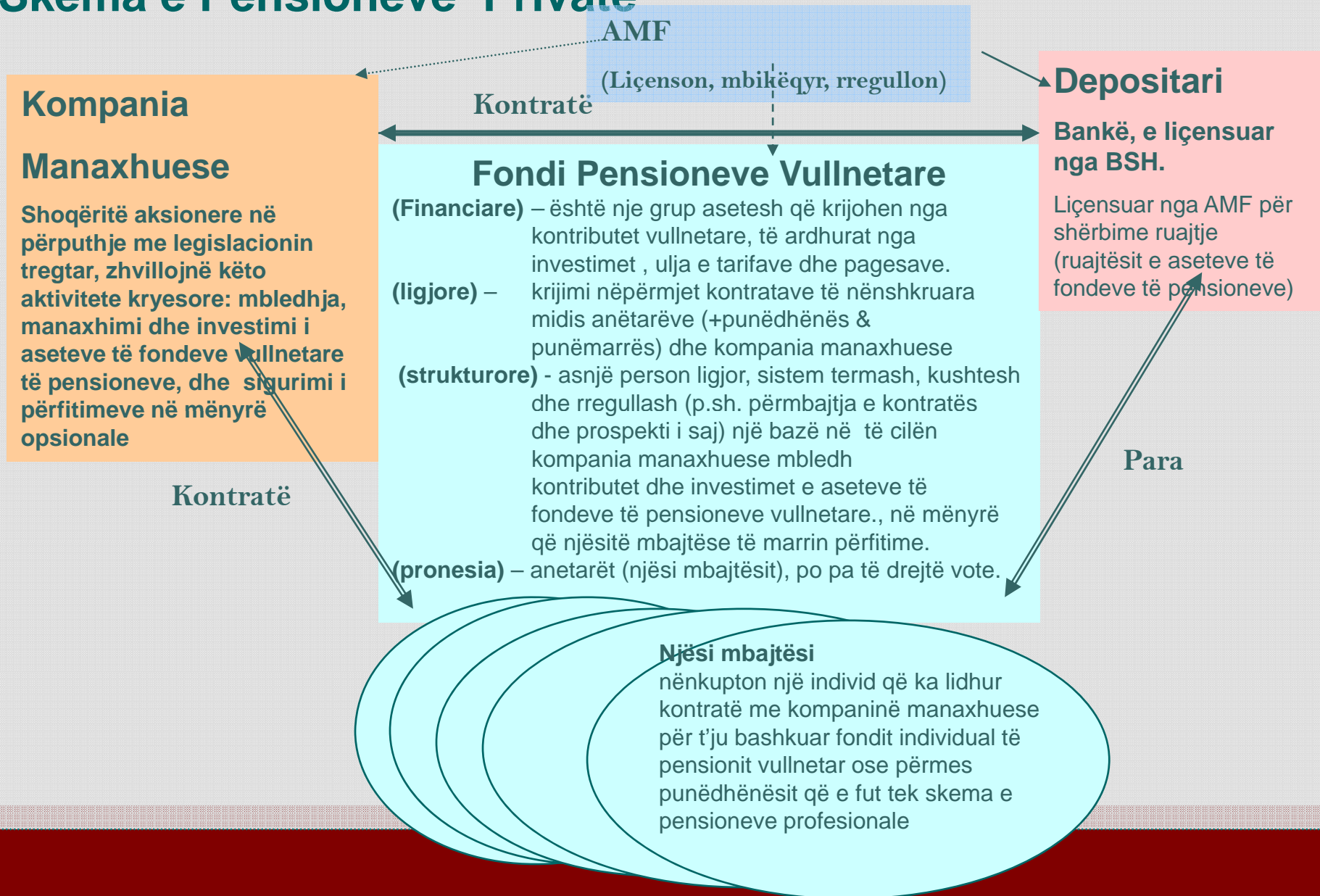
Masat(Dispozitat) kalimtare

AMF synon:

Të zbatojë standarde dhe praktika që në të gjitha rrethanat e arsyeshme premtimet financiare të bëra nga institucionet që ne mbikëqyrim, të mbahen brenda një sistemi financiar të qëndrueshëm, eficient dhe konkurrues.

Draft-ligji i ri rregullon vendosjen, veprimin dhe mbikëqyrjen e “kontributeve të percaktuara” të fondeve të pensioneve private vullnetare (+ *planet e pensioneve profesionale*).

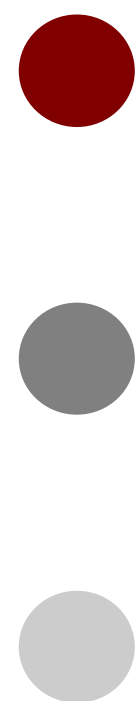

Skema e Pensioneve Private

Regjimi i Liçensimit për Fondet e Pensioneve

Bazuar në draft-ligjin:

- Kompania Manaxhuese (KM) duhet të arrijë një standard të përshtatshmërie dhe të drejtë.
 - KM duhet të ketë burime të mjaftueshme financiare, teknike dhe njerëzore për të realizuar funksionet.
 - KM duhet të zhvillojë dhe të implementojë një kuadër të manaxhimit të riskut.
 - Aty ku KM kryen aktivitete materiale (outsource) të biznesit tek ofruesit e shërbimeve, duhet të rregullohet nga një marrëveshje e detyrueshme në të cilën të përshkruhen kushtet e saj.
-
-

Regjimi i Liçensimit për Fondet e Pensioneve: kërkesa / dokumenta

Dokumenta që vërtetojnë që aplikanti është një shoqëri anonime i rregjistruar sipas rregullave, marrëveshjet e aplikantit dhe dëshmi që pjesa e kapitalit të kompanisë është e gjitha e paguar.

Dokumenta që vërtetojnë që kompania përmbush kërkesat për kapital të mjaftueshëm.

Dokumenta që vërtetojnë që pronarët kryesorë të kompanisë, drejtorët, kontrolli i brendshëm, drejtori ekzekutiv, manaxheri dhe auditi janë të gjithë të përshtatshëm dhe të duhurit për drejtimin e biznesit.

Plani i biznesit për kompaninë manaxhuese të përgatitet për të paktën për 3 vjet. Plani i biznesit duhet të përmbajë përshkrime të detajuara të:

- (a) organizimit të kompanisë, përfshirë informacione për produktet ose shërbimet që do të ofrohen nga aplikanti;
- (b) plani marketingut të kompanisë;
- (c) plani i veprimit të kompanisë, përfshirë strukturimin e raportimit të aplikantit si brenda tek manaxhimi i kompanisë si dhe tek autoriteti;
- (d) planit financiar, përfshirë një përshkrim se si do mbulohen kostot e fillimit, dhe do të plotësohen kërkesat për kapital të mjaftueshëm; dhe,
- (e) analiza e riskut përfshirë dhe një përshkrim se si aplikanti do të adresojë këtë risk veçanërisht riskun operacional, riskun e agjensisë, riskun e kreditimit, riskun e tregut, riskun i përshtatshmërisë, dhe risku i emrit të mirë.

Një përshkrim me shkrim dhe të specifikuar të organizatës së aplikantit në mënyrë specifike për (a) funksionin e auditit të brendshëm ; (b) funksionit të manaxhimit të riskut; (c) sistemeve të kontrolit të brendshëm për të siguruar përputhje me politikat dhe procedurat e pranuar, si kodi i drejtimit për punonjësit; dhe (d) sistemet e TI-së,

Një letër qëllimore midis kompanisë së manaxhimit dhe një depozitari të liçensuar që tregon që depozitari do të sigurojë shërbim ruajtës për kompaninë manaxhuese; dhe

Një deklaratë nga Autoriteti Mbikëqyrës vendas që mbikëqyr veprimtarinë e aplikantit në rast se aplikanti është vartës i një institucioni financiar të huaj që mban një licencë të vlefshme për shërbime financiare në atë vend të huaj.

Regjimi i Liçensimit për Fondet e Pensioneve

I Përshtashëm dhe i Duhur

Aplikantët duhet të kenë politika që të sigurojnë integritetin e personave që drejtojnë fondet e pensioneve në lidhje me aftësitë, nevojat për trajnim, standardet minimale e për ndershmëri dhe sjellje të konfliktit të interesit.

Kërkesa të tjera të Jashtme

Të gjitha rregullimet e jashtme administrative, manaxhimi i investimeve dhe sigurimi i ruajtjes duhet të ndërtohet përmes një kontrate formale të shkruar ku të sqarohet:

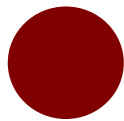

kuota, shpërndarja, monitorimi, të drejtat. AMF duhet të japë akses të gjitha operacioneve për palët e treta.

Regjimi i Liçensimit për Fondet e Pensioneve

Strategjia e Menaxhimit të Riskut

Kompania Manaxhuese duhet të paraqisë riskun material me të cilin përballen veprimet e saj, si janë vlerësuar këto risqe, dhe strategjitë për zvogëlimin e riskut.

Të tjerë mbikëqyrës të ofruesve të shërbimeve

Këshilltarët e industrive, Audituesit, Aktuarët

Regjimi i investimeve për Fondet e Pensioneve

- Kufizime në shumën që mund të investohet në lloje të veçanta të investimeve
- Përcaktim të llojeve të instrumentave financiare dhe çdo aset tjetër në të cilat fondi i pensionit mund të investojë
- Rregulla për një ruajtje të sigurtë të asetëve të njësisë mbajtëse
- Marrja në konsideratë e lidhjes më të përshtatshme midis aktiveve dhe detyrimeve
- Proçedura të përshtatshme për monitorimin e nivelit të likuiditetit
- Dhe asnjë nga kufizimet

Përputhshmeria me direktivat e BE dhe IOPS, direktivat e BB

- Direktiva 2003/41/EC për veprimtarinë dhe mbikëqyrjen e institucioneve të sigurimit të pensioneve profesional
- Direktiva e Këshillit të Europës 85/611/EEC mbi kordinimin e ligjeve, rregullave dhe dispozitave administrative lidhur me veprimet e ndërmarra për investime kolektive në letrat me vlerë të transferueshme (UCITS)
- Direktiva 2004/39/EC për tregjet e instrumentave financiare të amenduar nga Direktivat e Këshillit 85/611/EEC ; 93/6/EEC dhe Direktiva 2000/12/EC e Parlamentit European dhe Këshillit dhe shfuqizimi i Direktivës së Këshillit 93/22/EEC
- **IOPS / OECD**
 - Praktikak më të mira në manaxhimin e riskut të investimeve alternative nga fondet e pensioneve
 - Porosi për Liçensimin e Njësive të Pensioneve
 - Parime të mbikëqyrjes së pensioneve private
 - Mbikëqyrja on site
- **Banka Botërore**